

dig nem hederitenek a békekonferenciának arra a határozatára, amely a tiszántuli területek kiürítésére szólítja fel őket és a román szuverenitást mindenáron fenn akarják tartani a Tiszaig terjedő vidéken.

Battlay főispán szombaton reggel Budapestre utazott, ahonnan december 27-ikén visszatér Szegedre és itt varja be azt az időpontot, amikor kormánybiztosi székhelyét Makón újból elfoglalhatja.

A Nemzetközi Élelmezési Bizottság Szegeden hagyását kéri a főispán.

(Saját tudósítónktól.) Szeged fokozatosan teljesen a magyar kormány impériuma alá kerül. A város hatósága azzal is számol, hogy esetleg a Nemzetközi Élelmezési Bizottság is elhagyja Szegedet, ami pedig most a közéletmezésre igen hátrányos volna. A bizottság közbenjárására ugyanis a lakosság gyakran jutott olyan szükségleti cikkekhez, amelyeket különben nem lehetett volna beszerezni. Épp ezért dr. Vasek Ernő főispán felterjesztésben kéri a kormánytól, hasson oda Grazziani tábornoknál, a budapesti francia katonai misszió vezetőjénél, hogy a Nemzetközi Élelmezési Bizottság a magyar kormány politikai hatalmának érintése nélkül Szegeden hagyassék. A főispán fölterjesztése a következő:

Nagyméltóságu Miniszterelnök ur!

Szeged szab. kir. város közéletmezését ez év június óta a Nemzetközi Élelmezési Bizottság irányítja.

A termelő évszakok alatt Szeged város zárt francia hídőt képezett, melynek importja északon a kommunista megszállás, keleten az oláh és szerb, délen a szerb megszállás folytán teljesen el volt zárva, úgy hogy meglevő és kis mennyiségben, lehetetlen áron becsempészett élelmikészletek a városi és az idemenekült vidéki lakosság által teljesen felhasználtattak. Ma a tél kezdetén a 160.000 főnyi lakosságu város a legkétségbeesettebb helyzet előtt áll.

Az északi megszállás felszabadulásával a különben is kiélt közeli falvak a francia megszálló vonalon túl Budapest és vidéke érdekszférájába vonattak, az oláh és szerb területek pedig főleg az utóbbi időben teljesen kizsákmányoltatnak.

A Nemzetközi Élelmezési Bizottság a transitóforgalom irányításánál a jelenlegi viszonyok között mégis képes bizonyos kedvezményeket kikötni a megszálló oláh és szerb kormányoknál, ami az itteni hatóságok befolyásának nem sikerülhet.

Ez okból, de másrészt figyelemmel arra is, hogy a Nemzetközi Élelmezési Bizottság a megszálló kormányoknál, jelesen Franciaországban is nagy megrendeléseket tett, amelyek leszállítása és elvámolása még folyamatban van, előterjesztem, méltóztassék Grazziani tábornok urnál közbenjárni, hogy ezen kivételes viszonyok közé kényszerült nagy város ellátása érdekében — a kormány politikai hatalmának (impériumának) érintése nélkül, tisztán élelmezési hatáskörrel — a Nemzetközi Élelmezési Bizottság Fabry francia kapitány megértő vezetése alatt továbbra is Szegeden meghagyassék.

Szegeden, 1919. évi december 20-án.

Dr. Vasek Ernő,
kormánybiztos-főispán.

A kormány bizonyára közbenjár Grazziani tábornoknál a Nemzetközi Élelmezési Bizottság ittmaradása érdekében. Ez pedig azért volna jelentős Szegedre nézve, mert a bizottság közreműködése nélkül fát, gabonát, juhoszláv vagy román megszállásu területekről nem remélhetünk.

Szociálpolitikai törekvések Szegeden.

A világháború után a szenvedő népmilliók megmentésének egyetlen biztos és céltudatos eszköze a mélyreható szociálpolitika. Valamennyi európai államban már a háború tartama alatt nagyarányú intézkedéseket tettek az intézményes szociális gondoskodás kiépítése érdekében. Legfőbb feladat mindenütt a munkaügy, a közegészségügy, a hadigondozás s általában a szegényügy állam, illetőleg hatósági rendezése.

Nálunk a munkaügyi és népjóléti minisztérium programja mutatja a városoknak a népjóléti tennivalók terén, amely működési-körében a népmilliók életével szervesen összefüggő kérdéseket egyesíti.

A népjóléti minisztérium felállítása Magyarországon jóval többet jelent, mint az adminisztráció tökéletesítését, jelenti azt, hogy az állam tudatára ébredt a dolgozó néprétegek iránti kötelességének és jelenti azt, hogy a jövőben a szociális terapia eszközeit a kormányhatalom kívánja kezében tartani, amelynek a gazdasági szervezetek, az egyesületek és különféle társadalmi alakulatok működése szerves, de csak kiegészítő kapcsolata lehet.

Szeged város kormánybiztos-főispánja 759/II. 1919. szám alatt megkereste a város polgármesterét „városi népjóléti ügyosztály” felállítására érdekében. Mi örömmel üdvözljük ezt a nagyjelentőségű javaslatot, nemcsak azért, mert régi óhajta volt ez a magyar szociálpolitika szegedi úttörőinek, hanem azért is, mert felfogásunk szerint, ha népjóléti ügyosztály és különféle szervei hivatásukat a szociális megértésnek megfelelően fogják betölteni, úgy a társadalmi kiegyenlítődést is előbbre viszik, valamint az osztályellentétek letompítását.

A kormánybiztos ur a tervezetet illetően bírálatot kér a sajtótól is. Mindenesetre új és szokatlan jelenség a magyar közigazgatásban. A tervezet — úgy látjuk — inkább csak az irányt kívánja megmutatni a szegedi szociálpolitika terén, a részletes kidolgozást természetesen a polgármesteri rendelkezéseknek, illetően a végrehajtásnak tartja fenn.

Azt hisszük, csak véletlen, hogy a tervezet első pontjából — ma a legfontosabb szociális kérdés — a fiatalok és a felnőttek pályaválasztásának hatósági rendezése kimaradt. A pályaválasztás hatósági irányítása az iskolákkal kapcsolatban egyik legsürgősebb tennivalója kell, hogy legyen a városnak, mert beláthatatlan közgazdasági és társadalmi kárt jelent a nemzetre és az egyesekre nézve egyaránt, ha minden munkaerőt nem arra a helyre állítunk, ahová képességei predesztinálják. Az ötéves háborúnak és a megváltozott nemzetgazdasági viszonyoknak természetes következménye lett az, hogy az egyes foglalkozási körökben rettentő eltolódások és változások mutatkoznak, ugyanarra, hogy felnőtt, szakképzett férfiak és nők kénytelenek új életpályát választani. Külföldön külön irodák létesültek felnőtt emberek pályaválasztásának irányítására.

A szociálpolitikának még néhány igen fontos ágazata kimaradt a tervezetből, de azt hisszük, — mint már megállapítottuk — a javaslat inkább csak a keretet kívánja megjelölni.

Nem hallgathatjuk el azonban azon őszinte aggodalmunkat, hogy vajon e városi beteg, éhező, ruhátlan, munkanélküli, szenvedő lakosainak az érdekében nem volna-e a legfontosabb meg szervezni a város népjóléti központot vagy népjóléti hivatalt, (mind egy az elnevezése) amely a különféle szakosztályokat egyesítené magában és a budapesti, debreceni népjóléti hivatalok mintájára az összes társadalmi kérdésekkel foglalkozna? Mi azt hisszük, hogy a jelen viszonyok között a szenvedő néprétegek érdekében előbb gyakorlati szociálpolitikát kellene csinálni. A vá-

rosi népjóléti központnak az alapkövét látjuk a Szegedi Hadigondozó Népiroda szervezetében, amely kellő megértés és anyagi eszközök hiányában nem volt képes ezideig rendeltetésének megfelelni.

Nem hisszük, hogy javaslatunk ellen okul lehetne felhozni azt, hogy a hadigondozó népiroda hivatása kizárólagosan a hadirokkantak, özvegyek és árvák szociális bajainak az orvoslása, mert hiszen a mélyen látó és mélyen járó szociálpolitika nem tehet különbséget a háború fizikai sérültje, vagy egyéb szerencsétlenei között.

Igen fontosnak tartanók az 1916. évi XVI. t.-c. alapján szervezett hatósági munkaközvetítőnek munkaügyi hivatallá való kifejlesztését, amely rendeltetésének csak úgy tudna megfelelni, ha e tárgykörre vonatkozó összes statisztikákkal rendelkezne és bármely szükséges pillanatban Szeged szociális helyzetképéről képes volna tájékoztatást nyújtani. Ez volt a kormányhatósági intenció is az intézmény megszervezésekor, amely a munkaközvetítés országos szervezetének hivatását kezdettől fogva nem látta azzal befejezettnek, hogy a nemzeti munkapiacot organizálja és ezzel a rendszeres munkanélküliség elleni közdelemnek nélkülözhetetlen feltételét nyújtsa. Az illetékes budapesti szociálpolitikai szakkörök ebben a szervezetben jelölték meg egyúttal az országos és helyi szociálpolitikai szakközigazgatás gerincét is. Ezen mag körűt kell a hatósági és társadalmi gondoskodásnak és politikának mindama országos és helyi intézményeit, éltekön a népjóléti minisztériummal, megalkotni, amelyeknek államszervező jelentőségét a világháború és az azt követő események immár véglegesen és tragikusan tisztázták.

Ugy gondoljuk, hogy a városi munkahivatalhoz lehetne a legcélszerűbben csatolni a lakásközvetítőt, illetve a lakásügyi hivatalt, az ingyenes jogi tanácsadót, a pályaválasztási központot, a már említett szociális statisztikát és egyéb intézményeket. Hogy miért gondoljuk ezt így, arról e cikk szűk keretei között nem beszélhetünk, tervünk indoklását más alkalomra tartjuk fenn.

De a feladatkörök megjelölése és helyes elosztása nem is lehet a mi hivatásunk, mi inkább csak — a szegedi specialis viszonyokra való tekintettel — fel akartuk hívni a kormánybiztos-főispán figyelmét azokra a lehetőségekre, amelyek a már meglevő szociális intézmények céltudatos felhasználására törekszenek és a hosszas elmélkedés helyett mindjárt a gyakorlati szociálpolitika kipróbált eszközeit kívánnák alkalmazni. Valószínűleg a kormánybiztos-főispánnak is legfontosabb az, hogy a szenvedő néprétegek mielőbb érezzék áldásait a hatósági szociális gondoskodásnak.

A kormánybiztos-főispán átgondolt szociális tervezetét kissé kedvezőtlenül befolyásolja a gyakorlati megoldásnak az a proponált módja, hogy a népjóléti teendők ellátásának egyrésze a nemállamosított rendőrszemélyzetre bízassék; ezzel a gondolattal sehogysem tudunk megbarátkozni, mert azt hisszük, hogy a rendészet teendőiben beidegzett és megizmosodott tisztviselők a szociális terapiát összetévesztenék a bűnügyi teendőkkel. A szociálpolitika, preventív intézkedés és szociális gyógyítás, a rendőri munka: büntetés és megtorlás.

A különféle szociális hivatásokat csak olyan egyének tölthetik be eredményesen, akik megfelelő elméleti szakképzettséggel és gyakorlati felkészültséggel rendelkeznek. A népjóléti munka komolysága és nagyjelentősége kézenfekvő, tárgya a legérzékenyebb anyag: az ember. Csak a szenvedőkkel való szolidaritás teljes érzete jogosíthat fel embereket népjóléti mun-

Divatujdonságok

SZENDE MIHÁLY

uri divat üzletében
SZEGED, KELEMEN-UTCA 12. SZ.